

وزیرمختار بدشانس

۱۹ مرداد ۱۳۹۳ ساعت ۱۵:۱۹

فرانسه از موفقیت بریتانیا در نشانیدن رضاخان به تخت پادشاهی بسیار ناراحت بود. «موری» کاردار آمریکا در تهران در یادداشتی مورخ ۶ نوامبر ۱۹۲۶ می‌نویسد:

«آقای نوری کاردار ایران، سپس اتفاق بسیار عجیب زیر را نقل کرد که تمام کسانی که امکان توطئه‌چینی و رسوایی‌های بعد از آن را در خاور نزدیک دست کم می‌گیرند باید نصب‌العین خود قرار بدهند. از قرار معلوم آقای «لوسین بونزون» وزیرمختار فرانسه در ایران، یکی از کارمندان سفارتخانه فرانسه را با گزارشی محرمانه درباره اوضاع فعلی ایران راهی پاریس کرده بود. کارمند مذکور که رفتار رئیس خود را نامنصفانه می‌دانست، نامه را در تهران باز کرد، چند کپی از آن تهیه کرد و کپی‌ها را به سفارت بلژیک، سفارت بریتانیا و شاه ایران فروخت. در این نامه، وزیرمختار فرانسه سیاست بریتانیا در ایران را تقبیح کرده و صداقت وزیرمختار آن را زیرسؤال برده بود و در پایان به دولت فرانسه پیشنهاد کرده بود که سیاستی خصمانه در قبال سلسله شاهنشاهی فعلی در ایران اتخاذ و از بازگرداندن قاجارها که همواره فرانسوی‌دوست بوده‌اند، حمایت کند. آقای بونزون که از دسیسه زبردست خود کاملاً بی‌خبر بود، اندکی بعد در ملاقات با شاه با نامه فوق مواجه شد. خودتان حال و روز وزیرمختار فرانسه را در آن لحظه تصور کنید. او بدون خداحافظی با رئیس‌الوزرا یا سایر مقامات ایرانی بلافاصله تهران را ترک کرد.»

جزئیات بیشتری نیز در گزارش مورخ ۲۰ مارس ۱۹۲۶ ذکر شده است: «احتراماً به اطلاع می‌رساند که یک مرد فرانسوی به نام «دبنه» به اتهام قرار دادن رونوشتی از نامه محرمانه موسیو بونزون، وزیرمختار سابق فرانسه، به معاون وزارت امور خارجه این کشور در پاریس، در اختیار اعلیحضرت پادشاه ایران، سفارت بریتانیا و سفارت کبرای شوروی از سوی سفارت فرانسه دستگیر شده است. ماجرا به طور خلاصه از این قرار است که در ماه اکتبر گذشته، رایزن سیاسی سفارت فرانسه، به نام لوگاژ، به تقاضای آقای بونزون به ترکیه منتقل و قرار شد بسته دیپلماتیکی را نیز به بیروت برساند، که به نحوی متوجه شد بسته مزبور حاوی نامه‌ای با مطالب ناخوشایند در مورد اوست. لذا پیش از ترک تهران بسته را باز کرد و پس از تهیه چند کپی آنها را در اختیار دبنه قرار داد. این نامه حاوی اطلاعات و اظهاراتی توهین‌آمیز نسبت به شاه بود مثلاً اینکه «شاه پیشین فرانسوی‌دوست بود و شاه کنونی (رضا پهلوی) انگلیسی‌دوست است» و یا اینکه ر.پ. [رضا پهلوی] «حیوانی وحشی» است. دبنه هم یک کپی از این نامه را به شاه جدید، سفارت بریتانیا و سفارت کبرای روسیه داد یا فروخت. در اوایل ژانویه سال جاری، وقتی که سفارت فرانسه سخت تلاش داشت تا قرارداد پست هوایی را از آن فرانسه کند، موسیو بونزون به زحمت وقت ملاقاتی از اعلیحضرت شاهنشاه گرفت و تلاش کرد نظر شاه را در این ارتباط جلب کند. در این ملاقات از موسیو بونزون سؤال شد که آیا نامه‌ای برای معاون وزیر خارجه فرانسه نوشته و اظهارات

[نامربوطی] در آن کرده است. از قرار معلوم او هم خودش را می‌بازد و اعتراف می‌کند. چند روز بعد قرارداد شرکت پست آلمان بدون مخالفت در مجلس به تصویب رسید. مسیو بونزون ۱۰ روز زودتر از برنامه عزیمتش تهران را ترک کرد. دُبَّنه یک وکیل فرانسوی است که چند سال پیش از کار در دادگاه‌های فرانسه معلق شده بود، و سه سال پیش به تهران آمد... بنا به دلایلی سفارت فرانسه از او استفاده کرد و مسیو بونزون و همچنین کاپیتان برتران تلاش کردند که او را به معاونت بانک عثمانی برسانند... از قرار معلوم دُبَّنه فکر می‌کرد که سفارت فرانسه به قدر کافی تلاش نکرده است، و با لوگاژ هم عقیده بود... دُبَّنه را تحت‌الحفظ به فرانسه فرستاده‌اند و شایع است که لوگاژ را نیز در ترکیه دستگیر کرده‌اند و دارند او را به فرانسه می‌فرستند.»

از قاجار به پهلوی، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، دکتر محمدقلی مجد - صص ۴۰۹ و

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۷۷۶۲/بدشانسی-وزیرمختار>